

de digitale
AlleMansKroniek

Redactie: Ap Middelkamp, Roland Oosting en Jan Roelof de Haan
Reacties en bijdragen naar redactie@assermannenkoor.nl **13-1**

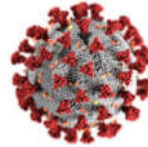
I N H O U D

Van het Bestuur	2
Jubileumcommissie	3
Moorsoldaten	4,5 en 6
Repeteren en vaccinatiebewijs	7 en 8
Japanse kinderliedjes?	9
Geknipt voor u	6
Geknipt voor u	10

Fons van Tol

O, o, corona

Van het

Donderdag 27 februari 2020, nu een jaar geleden. Het was zo leuk in scene gezet. Bruno Bruins, de toenmalige minister van Medische Zorg, kreeg tijdens een informatief programma over die dreigende ziekte uit China een briefje in handen gedrukt. Bijna triomfantelijk meldde hij, wat hij die middag al wist, dat de eerste Corona-patiënt in Nederland een feit was. Precies twee weken later zat het Asser Mannenkoor voor het laatst bijeen in De Schulp, denkend dat 1,5 meter afstand houden wel voldoende was. Daarna werd het heel stil.

Nu, een jaar later, wordt er hier en daar al voorzichtig gesproken hoe we uit die situatie moeten komen. Onder welke voorwaarden en met welke beperkingen kunnen we veilig welke activiteiten weer oppakken? Alles lijkt af te hangen van het tempo van vaccinatie en van de vraag in hoeverre vaccinatie echt bescherming biedt, ook voor de niet-gevaccineerden.

Wij allen, leden van het Asser Mannenkoor, snakken ernaar weer eens fijn samen te zingen. En het begint erop te lijken dat dat dit jaar ook weer gaat lukken. Het bestuur kan hierop echter niet vooruitlopen. Wij kunnen niet anders dan een afwachtende houding aannemen en afgaan op wat de deskundigen ons voorhouden. Zingen is namelijk een heerlijke activiteit, goed voor onze lichamelijke en geestelijke gezondheid, maar ook een van de meest riskante activiteiten waar het gaat om besmetting met het Corona-virus.

We zullen dus nog geduld moeten hebben en ons voorlopig behelpen met 'droogzwemmen', onze wekelijkse repetitie online. Ik kan daarom alleen maar zeggen:

Heb geduld!

Hou vol!

en vooral: Blijf gezond!

Van de Jubileumcommissie

Net nadat we de wens hadden geuit, in de laatste AlleMansKroniek van vorig jaar , van "we zullen doorgaan ", draaide de regering al onze vergadermogelijkheden de nek om .

Een vergadering beleggen met één bezoeker wordt wel heel erg lastig, zeker als je een commissie van 7 leden hebt .

Dus staat ons vergaderprogramma op nul, de vergaderlocatie op nul en de bijbehorende acties en activiteiten van leidende - en ondersteunende - commissies op een laag pitje .

Nou ben ik van nature helemaal geen sombermans, maar deze pandemie haalt wel het hele tempo uit ons jubileumjaarprogramma. En met e-mail of telefonisch contact komen we er ook niet en is al helemaal niet bevorderlijk om zaken af te stemmen of nieuwe ideeën in de groep gooien..

Wanneer kunnen we weer los? Als iemand daar een zinnig antwoord op weet te bedenken??

Om Wim Kunst aan te halen, "Het wordt weer eens tijd voor enige blijmoedigheid ", en dat kan ik volmondig beamen en als dat vermaledijde virus, met al zijn variaties, nou ook eens een beetje wilde meewerken, dan konden wij ook weer op volle kracht verder.

Of zullen we de tekst "we zullen doorgaan" maar aanvullen met "maar er komen betere tijden"?

Linksom of rechtsom, ons koor zal toch volgend jaar 100 jaar bestaan. En dat feestje zullen we toch vieren!!

Wordt vervolgd , de **Jubileum Commissie** .

AlleMansKroniek

Positieve kritiek horen we graag.

Stuur je reactie naar: redactie@assermannenkoor.nl

MOORSOLDATEN

Januari 1933: Hitler wordt rijkskanselier.

Binnen enkele weken wordt de democratie de nek omgedraaid, worden politieke tegenstanders opgepakt en in kampen opgesloten. Het eerste concentratiekamp, Dachau, wordt gebouwd. De totalitaire staat is een feit.

Minder bekend is dat in de zomer van 1933 vlak over onze oostgrens in het Emsland ook 3 kampen worden gebouwd: Börgermoor, Esterwegen en Neusustrum. Even groot als Dachau!. Uiteindelijk worden het er 15, globaal gelegen tussen Papenburg in het noorden en Lingen in het zuiden.

In de 15 Emslandkampen hebben zich net als in de andere Duitse concentratiekampen, afschuwelijke taferelen afgespeeld. Als gevolg van zware arbeid (ontginning van het veen, lange werkdagen, zwaar werk, weinig rust)) ondervoeding en epidemieën zijn grote aantallen slachtoffers gevallen. Maar gevangenen werden ook uitgescholden, opgejaagd, door opgehitste honden gebeten, gemarteld; mishandelingen en moord waren aan de orde van de dag.

Ruim 30.000 mensen zijn in totaal in deze kampen omgekomen, waaronder 26.000 Russische krijgsgevangenen.

Aanvankelijk, vanaf 1933 worden er politieke tegenstanders (communisten en socialisten) gevangenen gezet. Naderhand ook joden, en vanaf 1939 krijgsgevangenen uit Polen, Frankrijk, Rusland en Italië, verzetsstrijders uit de Scandinavische landen, België, Nederland en Frankrijk. In november 1944 worden er in kamp Dalum enkele duizenden Rotterdammers binnengebracht, opgepakt bij een razzia in hun stad.

In totaal zijn er tussen 1933 en 1945 ca 80.000 concentratiekampgevangenen en strafgevangenen vastgehouden en tussen de 100.000 en 180.000 krijgsgevangenen. Precieze aantallen zijn tot op de dag van vandaag niet bekend.

Het eerste kamp is Börgermoor.

In juni 1933 is met de bouw begonnen, eind juni zitten er al duizend marxisten uit het Ruhrgebied in. Er is haast geboden. Steeds meer politieke tegenstanders worden opgepakt en er dreigt een tekort aan plaatsen om ze gevangen te houden. Vandaar dat Esterwegen en Neusustrum spoedig diezelfde zomer volgen, het laatste kamp komt eind 1939 gereed.

Börgermoor is ca 4 ha groot en telt 10 barakken voor elk 100 gevangenen. Vanaf juli 1933 is de bewaking en de leiding van het kamp in handen van de SS.

Al in 1935 verschijnt er een boek over de op volkomen willekeur gebaseerde terreur die vanaf het begin in Börgermoor heerst. Dit boek "die Moorsoldaten", is van de hand van de (oud)gevangene Wolfgang Langhoff,

Hij verblijft vanaf 1933 in Börgermoor. Hij is toneelspeler, lid van de communistische partij (KPD) en schrijft maatschappijkritische stukken. Hij is één van de eerste die begin 1933 wordt opgepakt. Hij wordt tot 13 maanden celstraf veroordeeld. Na zijn vrijlating in juni 1934 lukt het hem om net voor de definitieve sluiting van de grens met Zwitserland, daarheen te vluchten. Daar schrijft hij zijn boek. Het is in vele talen vertaald.

In 1935 verschijnt er al een Nederlandse vertaling van de hand van Nico Rost.: "de Veensoldaten". Het boek wordt veel gelezen. In juni verschijnt de eerste druk, in augustus de tweede en de derde al in september. De invloed is evenwel niet groot. Velen geloven niet dat er in een "beviend beschaafd buurland " zulke afschuwelijke dingen gebeuren. Langhoff wordt afgedaan als een fantast!

In het kamp schrijft Langhoff, samen met Johann Esser en Rudi Goguel het lagerlied van Börgermoor, later bekend onder de titel "Wir sind die Moorsoldaten". De aanleiding is het idee om een theatervoorstelling voor en door gevangenen te organiseren. Overal worden plakkaats opgehangen: "ZirkusKonzentrazani".

De voorstelling, in de open lucht, wordt een groot succes. Negen honderd gevangenen als toeschouwers én de SS'ers met hun commandant. Het hoogtepunt vormt het optreden van het zangkoor. Daar wordt voor het eerst het lied ten gehore gebracht. Het krijgt direct daarna een grote populariteit. Reeds vóór 1945 is het bekend in heel Europa en Amerika. In het kamp wordt het twee dagen na de voorstelling al verboden.

Tijdens de Spaanse Burgeroorlog wordt het als strijdlid gezongen en ook door het Franse verzet. Naderhand, na de oorlog is het een protestsong, tegen de Vietnamoorlog en tegen de atoombewapening.

In Nederland wordt het vertaald door Nico Rost, die ook het boek van Langhoff heeft vertaald. Naderhand hebben ook andere tekstdichters het lied bewerkt, waaronder Jaap van de Merwe.

Wie meer wil weten over de Emslandkampen kan ik het boek van Pieter Albers aan bevelen, "Gevangen in het veen", waaruit ik dankbaar en ruimhartig heb geciteerd. En wanneer we over enige tijd weer naar Duitsland kunnen reizen dan raad ik een bezoek aan Gedenkstätte Esterwegen zeker aan.

Gerrit Eerland

Ge
knippt!

Zaterdag 6 Nov. 1937

Leesgeld in Assen:
f 2.05 per 3 maanden
— 16 cent per week —

Per post of bezorgers:
resp. f 2.30 en 19 cent

Advertentieprijs:
1—5 regels . . . f 1.—
ledere regel meer 20 cent
Bij contract belangrijk lager

OPLAAG CONTROLE: BUREAU VOOR PUBLICITEITSWAARDE TE AMSTERDAM

**PROVINCIAL
ASSER**

UITGAVE: N. V. PROVINCIALE

HET BELANGRIJKSTE EN MEEST

**JUBILEUM-CONCERT ASSER
MANNENKOOR.**

Blijkens een elders in dit blad voorkomende advertentie, geeft het Asser Mannenkoor op Donderdag 18 November a.s., ter gelegenheid van zijn 15-jarig bestaan, een jubileum-concert. Evenals bij het laatste concert, verleent ook nu weer de muziekver. „Symphonia“ haar medewerking. Wie zich nog herinnert, welke groote successen deze combinatie heeft geboekt bij de in het begin van dit jaar gehouden feestavonden ter eere van het Koninklijk huwelijk, zal kunnen begrijpen, dat ook nu weer voor het a.s. concert groote belangstelling bestaat. We spreken dan ook de verwachting uit, dat het koor met zijn dirigent, de heer C. Binnenwijzend, een volle zaal zal trekken.

**ASSER MANNENKOOR
JUBILEUM-CONCERT**

ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan
op Donderdag 18 Nov. a.s.
IN HET CONCERTHUIS

Medewerking van de Muziekver. „Symphonia“

Toegangsprijs: 0.66 (incl. bel.) Zie voor kaartverkoop de aanplakbiljetten

Ook nog in het bezit van oude knipsels e.d.? Stuur ze naar redactie@assermannenkoor.nl

Repeteren alleen met vaccinatiebewijs?

Door: Roland Oosting

In de groepsapp kwam een post van Wim Kunst voorbij van een artikel in de Volkskrant. Daarin vraagt een bestuurslid van een koor zich af of er gevraagd kan worden naar een vaccinatiebewijs om mee te mogen doen met de repetitie. Onder andere Henk Bessems en Fons hebben er op gereageerd. Ik heb er ook over nagedacht en geef mijn mening hieronder.

Het uitgangspunt van het bestuurslid was: "gevaccineerde mensen zijn minder besmettelijk"

Het is maar de vraag of dat juist is. Het RIVM meldt op haar website dat ze daar niet van overtuigd zijn: "dat weten we nog niet, dat moet onderzocht worden". De medisch directeur van Pfizer zegt dat gevaccineerd zijn nog niet betekent dat je niet besmettelijk kunt zijn. Daarmee staat de stelling wat mij betreft op losse schroeven.

Hoe dan ook: *mag je als AMK eisen dat leden gevaccineerd zijn om repetities bij te wonen?*

Onze statuten en het huishoudelijk reglement bieden volgens mij geen houvast, alleen als je je plicht om te repeteren verzaakt mag je de deelname aan een concert worden ontzegd.

De gezondheidsraad heeft half februari een advies aan de regering gestuurd waar in hoofdstuk 4 de ethische en juridische kanten van private partijen en vaccinatiebewijzen wordt behandeld. Om het kort te houden: ja met de nodige mitsen en maren mag het bestuur vragen om een vaccinatiebewijs omdat ze een zorgplicht heeft voor de deelnemers aan de repetitie: "Private partijen moeten een belangenafweging maken en kunnen aantonen dat het vaccinatiebewijs een gerechtvaardigd doel dient, noodzakelijk is om dat doel te bereiken en voldoet aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit". D.w.z. als we het zelfde kunnen bereiken met lichtere maatregelen dan moet je die gebruiken en om met ex-president Trump te spreken: de oplossing mag niet erger zijn dan de kwaal.

Ook adviseert de raad dat als er nagenoeg geen besmettingen meer zijn of groepsbescherming is bereikt de vaccinatiebewijzen minder noodzakelijk zullen zijn om aan de zorgplicht te voldoen.

Die mitsen en maren hebben voornamelijk betrekking op discriminatie en de wetgeving eromheen.

Hoe ga je om met leden die zich niet willen, kunnen of mogen laten vaccineren? Denk aan mensen onder behandeling van een arts waarbij de behandeling geen vaccinatie verdraagt.

Je komt dan meteen op het gebied van gelijkheidsbeginsel of discriminatie en daar wordt het al gauw diffuus. Je moet dan aantonen dat het doel de discriminatie rechtvaardigt en niet in strijd is met de wetgeving. De raad is van mening dat bij evenementen die niet noodzakelijk zijn deze discriminatie mogelijk moet zijn. Onze repetities zijn niet noodzakelijk, bevinden zich in het sociale domein en voldoen zo aan de kwalificatie door de raad.

De vraag is of je discussies die hierover kunnen ontstaan moet willen. Ik denk van niet. Samen vormen we het koor en leden uitsluiten van de repetitie omwille van het niet hebben van een persoonlijke bescherming tegen een bepaald virus lijkt mij niet juist. We doen dat ook niet met de griepvrijheid en die ziekte is ook besmettelijk.

Gevaccineerde leden lopen uiteraard weinig risico. Je mag er vanuit gaan dat niet gevaccineerde leden zelf zo verstandig zijn om bij klachten van zichzelf of gezinsleden weg te blijven van de repetitie en hier zit volgens mij antwoord: **je zult de anderen moeten vertrouwen dat ze dit ook doen.** Dit is volgens mij de basis om weer te repeteren als de overheid het weer toe staat.

Blijft over het risico dat een lid zich niet bewust is dat hij besmettelijk is. Laat het aan de leden over of ze dit risico willen nemen. Zo niet, dan blijven ze weg van de repetitie tot ze het veilig achten om wel te gaan. Je bewegen in een samenleving levert nu eenmaal altijd risico's op, alleen staan we er zelden bij stil.

De Potgrondactie 2021 gaat ondanks corona prima.
De aflevering van de zakken is begonnen. Roland heeft zijn kruiwagen zojuist geleegd bij een klant.

Japanse kinderliedjes

Het leven is op dit moment echt een achtbaan. Optimisme en defaitisme wisselen elkaar met het grootste gemak af. Dan weer zie ik licht aan het einde van de tunnel, een dag later ben ik bang dat het normale leven van vóór de COVID-19 crisis nooit meer (helemaal) zal terugkeren. Het kost me ook af en toe echt moeite om 'welgemoed' door het leven te gaan en dus ook om deze column (mijn dertiende!) te schrijven. Met deze laatste zin erbij heb ik 86 woorden geschreven. Ik moet er zo'n 450 schrijven dus nog nu nog 364. Aha, dat zijn er alweer elf bij, dus nu nog... wacht eens even... ik kan de hele column zo wel doorgaan, tot de teller op 450 staat. Nu staat de teller op 130, 131, 132, 133... En dan zijn de cijfers dus de getypte woorden...

Nee, dat wordt niks. (147)

En toen stuitte ik op een opvallend bericht. Algemeen wordt aangenomen dat zangers veel virusdeeltjes de lucht in spugen. Hoewel operazangeres Francis van Broekhuizen op de televisie liet zien dat dat bij geoefende zangers veel minder het geval is, maar soit. Ik ben in ieder geval niet geoefend genoeg, dus ik spoei met mijn speeksel het halve koor onder.

Maar nu komt het. Uit Japans onderzoek blijken vooral Duitse liederen veel virusdeeltjes te verspreiden. Aha. *Hammerschmied*, *Morgenrot* en *Lied der Sehnsucht*: eat your heart out. In twee aparte onderzoeken werd gekeken naar de verspreiding van druppeltjes tijdens het zingen. In het eerste onderzoek zongen acht zangers een solo in een laboratorium. Ze zongen ieder drie stukken: een Japans kinderliedje, de *Ode an die Freude* van Beethoven en *La Traviata* van Verdi.

Bij het zingen van het Duitse stuk kwamen veruit de meeste deeltjes vrij: 1.302 per minuut. Het Italiaanse muziekstuk veroorzaakte 1.166 deeltjes per minuut en het Japanse liedje maar 580.

In een tweede onderzoek zongen twintig zangers een Japans lied en hetzelfde deel uit de Negende Symfonie van Beethoven. Vervolgens werd gekeken hoe vóór de druppeltjes zich verspreidden. Bij het Japanse lied was dat zo'n 61 centimeter. Bij de Duitse muziek kwamen de druppeltjes bijna twee keer zo ver: tot 111 centimeter. Het verschil komt waarschijnlijk omdat medeklinkers in het Japans een stuk zachter zijn. Vooral bij harde klanken komen druppels vrij. Wie bijna alleen zachte medeklinkers en vooral veel klinkers zingt, verspreidt bijna geen deeltjes. Of in ieder geval veel minder.

In Nederland wordt het nog steeds, en terecht, afgeraden om in een koor te zingen. Maar misschien kunnen we in de tussentijd vast oefenen met wat Japanse kinderliedjes?

Wim Kunst(433, genoeg woorden)

Nieuwsblad van het Noorden van donderdag 30 maart 1972 — 11

Geld verdiend met worst inpakken

Asser Mannenkoor viert gouden feest met concert

(Van een onzer verslaggevers)

Het Asser Mannenkoor bestaat 15 april vijftig jaar. Dat feit wordt meteen die zaterdag herdacht met een receptie 's middags en een concert 's avonds. Allemaal in De Kolk, waar het koor een halve eeuw geleden ook werd opgericht (toen heette het gebouw Concerthuis). Als men oude leden moet geloven is het koor, dat nu op één na het oudste is van Assen (het Kapelkoor loopt voorop), wel honderdvijftig jaar oud. Voordien heette het dan Assens Mannenkoor. Maar dat kan niet met bewijzen worden gestaafd. Wel, dat er nog een oprichter lid is: de 76-jarige heer A. Takens. Hij zal worden gehuldigd voor dit gouden feit, tezamen met de heer T. A. J. Bijlsma die nog maar aan zilver toe is.

Het koor heeft nog tal van trouwe leden. Er zijn er van de 65 verscheidenen die langer dan 25 jaar lid zijn. Piet Weier spant de kroon met 48 jaar; na hem komt 'meester' J. Boering — erevoorzitter — met 41 jaar lidmaatschap. Het mannenkoor heeft overigens geen gebrek aan jongeren, want het loopt goed met de aanwas. Dat heeft overigens wel de consequentie dat het repertoire naar het populair-moderne neigt.

Zes dirigenten heeft het koor in de voorbije halve eeuw gehad. Momenteel is stadsbeiaardier-JWF-fluitist Bert Schoten directeur. Ook hij viert een jubileum, want hij staat nu tien jaar voor het koor. Begonnen met Latijnse nummers zit hij de laatste jaren in de sfeer van musicals, negro-spirituals en jazzywerkjes van Ellington. Het koor zingt momenteel alles van Palestrina tot My Fair Lady, om het maar populair te zeggen.

Dat zal ook op het concert van 15 april blijken, waaraan bovendien nog bekwame solisten meewerken, als de uit Smilde afkomstige sopraan Joke Kramer, nu verbonden aan de Staatsopera in Kassel, de tenor Wim Koopman en de Groninger bas-bariton Francke Doll. Muzikale medewerking komt van een aantal leden van NFO en JWF-kapel, van Ruud Wester (piano, orgel) en de pianist Anton Stulp.

Een opvallend werk dat wordt uitgevoerd, is van de directeur van de Asser muziekschool H. P. Keuning. Hij heeft dat in 1946 gemaakt en opgedragen aan het personeel van Stork-Hengelo, van welk koor hij toen dirigent was. Het is een orkestwerk met mannenkoor en slagwerk.

Het concert is mogelijk dank zij een subsidie van de gemeente en een grote eigen inzet. Twee jaar lang heeft men oud papier ingezameld, veertien dagen lang zijn veertig man bezig geweest, worst in te pakken bij de Coveco. Dank zij de oudpapierinzameling kon men vorig jaar het koor ook in een nieuw kostuum steken.

Geknipt voor u...